

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa predkladá ako iniciatívny materiál a vychádza z poznatkov z aplikačnej praxe a analytickej činnosti ministerstva.

V školskom zákone (zákon č. 245/2008 Z. z.) ide najmä o nasledovné zmeny:

- optimalizácia siete základných škôl – úprava najnižších priemerných počtov v triedach,
- zavedenie možnosti ingerencie RÚŠS, ak pred konaním externej časti maturitnej skúšky predseda školskej maturitnej komisie zistí, že nie sú zabezpečené podmienky na jej vykonanie,
- presun pedagogických asistentov v MŠ a ZŠ zo špecifických podporných opatrení do všeobecných podporných opatrení,
- úprava možnosti, aby ministerstvo mohlo určiť, že systém ePrihlášky sa (pri technických problémoch) nepoužije, ak už bol zverejnený formulár prihlášky s prioritizáciou,
- spresnenie pravidiel pre rediagnostiku (základné pravidlo – najviac 1x v priebehu jedného stupňa alebo cyklu, podľa toho, či ide o žiaka vzdelávajúceho sa podľa starého alebo nového štátneho vzdelávacieho programu). Ak žiakovi po rediagnostike nebude potvrdené mentálne postihnutie, prioritne sa má vzdelávať v bežnej triede bežnej základnej školy (ak by také vzdelávanie nebolo na prospech žiaka najmenej siedmeho ročníka, môže so súhlasom rodiča pokračovať vo vzdelávaní v bežnej škole v triede pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením)
- zníženie počtu žiakov zo SZP na to, aby mala škola zabezpečovanie podporných činností z 25 na 15.

V zákone č. 138/2019 Z. z. ide najmä o nasledovné zmeny:

- upravujú sa podmienky výkonu pracovnej činnosti na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru tak, že už sa nebude aplikovať výnimka zo získania stupňa vzdelania,
- posilňuje sa právo pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov na ochranu pred neodborným zasahovaním,
- spresňujú sa podmienky výkonu atestácií a podmienky platnosti vykonanej atestácie, aby sa predišlo situáciám, v ktorých sa v atestačných organizáciách domáhajú najmä pedagogickí zamestnanci vykonania atestácie pre stupeň vzdelania, ktorý skutočne získali, avšak nezískali vzdelanie, ktoré by bolo splnením kvalifikačného predpokladu,
- upravuje sa postup orgánov činných v trestnom konaní, súdov a ministerstva školstva v situáciách smerujúcich k strate bezúhonnosti tak, aby informovali ministerstvo školstva o dôvodoch smerujúcich k strate bezúhonnosti a ministerstvo školstva zároveň tieto informácie zapíše do centrálného registra a informuje o nich zamestnávateľa, a zároveň aj postup pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, ak trestné konanie nevedie k strate bezúhonnosti,
- zriaďuje sa nová kategória pedagogického zamestnanca - riaditeľ vymenovaný na základe splnenia požiadaviek podľa osobitného predpisu, a ustanovujú sa podmienky výkonu pracovnej činnosti v tejto kategórii,

- spresňujú sa podmienky organizovania vzdelávania v profesijnom rozvoji pri aktualizacom vzdelávaní, ktoré je poskytované poskytovateľom inovačného vzdelávania tak, aby odborným garantom aktualizacieho vzdelávania bol odborný garant inovačného vzdelávania.

V zákone č. 321/2025 Z. z. ide najmä o nasledovné zmeny:

- zavádza sa výkonnostná zmluva medzi ministerstvom, školou a zriaďovateľom na účel osobitnej finančnej podpory dobrých škôl, ktoré budú plniť ukazovatele kvality výchovy a vzdelávania,
- upravuje sa overovanie plnenia podmienky najnižšieho priemerného počtu žiakov, (samostatne pre novozriadené školy a samostatne pre existujúce školy),
- administratívne odľahčenie procesov v registri škôl a školských zariadení, tak, že sa nebudú vyžadovať niektoré vyjadrenia, ktoré sa ukázali ako nadbytočné
- overovanie súladu školského vzdelávacieho programu so štátnym vzdelávacím programom sa bude realizovať až po zápise do registra škôl a školských zariadení, tj. až vo vzťahu k reálnemu ŠkVP
- upravuje sa postup pri nečinnosti zriaďovateľa vo vzťahu k uskutočneniu výberového konania tak, aby sa v aplikačnej praxi zabránilo vzniku „patovej“ situácie pri jeho uskutočňovaní; do pôsobnosti zriaďovateľa pri jeho nečinnosti vstupuje RÚŠS,
- zavádza sa možnosť spojeného konania v záujme procesnej hospodárnosti a rýchlosti,
- upravuje sa možnosť označenia škôl, ktoré spĺňajú zákonom ustanovené podmienky (najmä zabezpečenie internátneho bývania) slovom „kampus“,
- upravuje sa zverejňovanie zápisníc vo vzťahu k rade školy a školskému parlamentu tak, aby bol jednoznačne zabezpečený súlad s právnymi predpismi; vo vzťahu k pedagogickej rade sa zápisnica zverejňovať nebude,
- upravuje sa fakultatívne ustanovovanie funkcie zástupcu riaditeľa so zohľadnením nastavenia úväzkov podľa nariadenia vlády č. 201/2019 Z. z.; obligatórne sa upravuje zástupca riaditeľa pri škole, ktorá má riaditeľa „manažéra“ a pri spojenej škole (najmenej jeden zástupca riaditeľa),
- s ohľadom na aplikačnú prax sa „zužuje“ rozsah nezlučiteľnosti funkcie zástupcu riaditeľa s funkciou v kolektívnych orgánoch (po novom bude funkcia nezlučiteľná iba s funkciou člena rady školy), pričom v kontexte blízkych osôb sa už bude nezlučiteľnosť posudzovať iba vo vzťahu k riaditeľovi školy,
- spresňuje sa úprava rady školy v súlade s potrebami aplikačnej praxe,
- explicitne sa upravuje, že zástupca sa do rady školy nedeleguje, ak nie je určená vecná príslušnosť žiadnej organizácie),
- dopĺňa sa, že pri voľbách do rady školy sa zástupca centra pre deti a rodiny považuje za rodiča a zároveň sa upravuje, že na účely volieb do rady školy sa považuje za zákonného zástupcu aj rodič plnoletého žiaka,
- upravujú sa osobitosti vo vzťahu k pasívnemu a aktívnemu volebnému právu pri voľbách do rady školy v spojenej škole, (zamestnanci OZ môžu voliť za príslušnú OZ, v ktorej vykonávajú pracovnú činnosť, a zároveň, a volení môžu byť iba v jednej),
- viacpočetné rodiny – rodičia budú mať vo voľbách do rady školy najviac 3 hlasy
- na účasť neplnoletého predsedu školského parlamentu na zasadnutiach rady školy sa bude vyžadovať informovaný súhlas rodiča
- upravuje sa možnosť mať v názve školy aj dátum významnej historickej udalosti (napr. 17. november), pri cirkevných školách meno svätca alebo blahoslaveného.

V zákone č. 322/2025 Z. z. ide najmä o nasledovné zmeny:

- úprava minimálnej výšky normatívneho príspevku pre gymnáziá, stredné odborné školy a stredné priemyselné školy, ktoré budú mať uzatvorenú výkonnostnú zmluvu podľa zákona o školskej správe, ktorú bude zriaďovateľ povinný rozpísať škole,
- rozšírenie účelu poskytovania príspevku na špecifiká o príspevkoch na úhradu nákladov vyplývajúcich z plnenia ukazovateľov kvality výchovy a vzdelávania dohodnutých vo výkonnostnej zmluve,
- zavedenie nového kritéria na určovania mzdového normatívu a prevádzkového normatívu, ktorým je skutočnosť, či ide o školu s osobitným zreteľom (kritérium reflektuje najmä zabezpečenie dostupnosti vzdelávania, vyrovňovanie príležitostí vo vzdelávaní, vyučovací jazyk, geografickú lokalitu školy...).

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a právom Európskej únie.

Návrh zákona nepredpokladá vplyvy na rozpočet verejnej správy, na limit verejných výdavkov, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby pre občana ani na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.